

Een eerste exemplaar ontvangen. Wat en eer...Eigenlijk zou ik nu in een hoekje moeten gaan zitten om de bries over me heen te laten waaien. De wind op te snuiven. Jan op snuiven. Boom worden.

Maar ik heb *Eerst de bries daarna de bomen* al gelezen. Drie keer, vier keer zelfs.

Krijgen gaat niet voor niets.

Ik dien de dichter te bedanken.

Het liefst zou ik Jan nu even tegen me aan willen drukken en iets in zijn oor willen fluisteren. En een #me too-tje met hem willen doen. Hem onwelvoeglijk willen complimenteren.

Maar voor je het weet gaan we viral op de sociale media dus kies ik voor het ingehouden woord.

Ingehouden maar opgetogen, lieve Jan.

Eerst de bries daarna de bomen heeft mij aangeraakt. Zoals de wind je aanraakt. En daar roep je ook toe op met je twee motto's.

Eenmaal in de woorden van Giorgio Bassani, geplukt uit *Epitaaf: Ik ga als de wind langs de linkeroever van de Magra waar de wind de kruinen van de wilgen in de war maakt waar de witte armen van de populieren stilzwijgend roepen in het licht.* (Vertaling: Jan van der Haar)

En eenmaal met woorden van Chris van Geel:

Een boom alleen tussen de bomen (...)

ik krimp ineen tot bijna wind

(...)

weg in de lucht gevluht.

(Uit Spinroc)

Ook Jan beroert ons met zijn woordenwind. Hij omvaamt, kietelt, beukt, jeukt, neukt, breekt in, krabt open, verwart en als je houvast zoekt, vlucht hij in de ironie.

Licht gaat ie van vers tot vers. Van vrees tot vers. En uiteindelijk ben je stil. En overpeins je zijn observaties en humane blik.

De dichter is een vleermuis die de sfeer aftast. Fijnzinnig geradard. Overgevoelig. Met de pen als seismograaf. Dat beeld van die vleermuis is van Jan: De dichter als vleermuis.

En dan heb ik het niet over de verspreider van hondsdolheid maar over het verkennend talent van de vleermuis die zich net als de dichter in de marges van de samenleving ophoudt: verborgen achter deurposten en opgevouwen tussen zoldergebinten. We zien ze zelden of even - bij het vallen van de duisternis. *Nachts wenn die Dummheit schläft* (Theodoor Haecker) gedijt de kunstenaar.

Nuttig en noodzakelijk zijn vleermuizen en dichters.

Hoogontwikkeld. Ze vernielen niks, ze zijn een ongehoord geluid, en toch visionair. In een taal die wij maar slecht verstaan.

De vleermuis helpen is je zelf helpen – zeggen ze op vleermuis.nl.

Dichters lezen is je zelf helpen – zeggen ze op Poezie.nl.

Poëzie laat je beter kijken.

Beter de tijd verstaan.

Jezelf begrijpen.

Jan is een meester is goed kijken.

Lees hoe hij zichzelf in een tuimelraam weerspiegeld ziet: als een portret - schaars verlicht met donker eromheen:

Narcissus op een bovenkamer. Ogen die opgaan in de eigen beeltenis *en* de triomf van de maan omwolkt door zoete hersenspingsels.

Een prachtig gedicht. Zo prinsheerlijk Jan. Hangend boven een tuimelraam.

Of

Languit liggend op het dak
Van het mooiste huis van de
Wereld kijk je naar de fraaiste
Windseldoeken aan de hemel en
Zegen je het lot met de mensheid

....

Meditatie noemt ie dat.

Ik noem het geniaal niksen.

Gefladder waarin lome gedachten gedichten worden. Alleen al hoe de dichter kijkt naar een mus op het strand van Pafos. “Elk apart in een kuiltje bij de ligbedden in het zand zich koesterend in de gloed van goudstof. Hun vlerken lieten nu en dan zandkorrels opstuiven, maar verder hielden zij zich roerloos, minutenlang, als zen monniken.”

Hoor! Hier kruipen we onder de pennenveren van de dichter. Een kleine mus is groot genoeg voor diepe gedachten. Wat gaat er om in een mus op Pafos? Vraagt de dichter zich af. Hij voedt zich met dit soort vragen en ervaringen – vult daar zijn geest mee aan. Een geest die in een ander vers: ‘lijkt uit te dijen heelalgeijk, al is dat lastig na te gaan.’

Spiritueel aankomen – noemt ie dat. Soms moet hij er Apollo voor aan te roepen of Aurora laten figureren of Thebe, Hadrianus, Nebukadnezar en andere hoogtepunten van

Antiek Toerisme; maar het meest voedt hij zich met aardse, zinnelijke sensaties. De wijn vloeit, de muziek speelt, de wasserette wordt bezocht... waar het oog dwaalt naar een onbeduidend ogende jongeman die de hooimijt van de dichter in de fik steekt. We gaan met de dichter naar het strand en zalven ons in, fietsen door Utrecht, lijden mee met een uitslag tussen de bilspleet, en zijn begaan met een huilende jonge vrouw terwijl de dichter de heilsoldaat in zichzelf zoekt.

Zo verwijlen wij al lezend in een bries van weemoed.

En dan steekt de storm op. De liefde, de lastige liefde wordt verkend. De dichter komt een oude scharrel op de brug van de Oudegracht tegen. Bij het verlaten van de Kringloopwinkel. Nomen est omen. Alles wordt opslag tweedehands: de onwennige kus – beschroomd want niet gedoucht – de stoffige prikkel van andermans stoppels en de afstotende adem die naar babyluiers ruikt. Een kringloop van angsten en complexen komt bij deze ontmoeting naar boven.

Verliefd worden op een jongeman op een schilderij dat lukt, of de kekke blik vangen van een jongeman in DE SPAR: **Door Eendrachtig Samenwerken Profiteren Allen Regelmatig.** Maar geen van beiden profiteert: de jongeman wordt afgewezen wegens spillebenen.

In de bries steken vele jongens de kop op – als zoon – of als wind: “Het joch is noorden, - westen-, zuiden-, en oostenwind en ademt”.

Maar het is geen reviaans minnen.

Het is eerder een weemoedig besef dat je zoonloos ook een zoon in de literatuur kan vinden: *Ik schaak mijn zoon, die houdt van mij, Mishima, Malaparte.*

Ykio Mishima die met pijn dichters bij zijn gevoel hoopte te komen en zich de onderbuik opensneed. En Curzio Malaparte die het lichamelijke met zijn pen zo grandioos heeft verkend. Prachtig vertaald door Jan.

Malaparte schreef veel over de wind: de donkere wind van de dood. Hij speelt met de walging – tot het rottend vlees je neusvleugels vult en het bloed je wreed en vrolijk om de oren waait. Ironie als wapen- ook bij Malaparte.

De schrijver - of zijn hoofdpersoon- ziet, tast af, beschrijft maar: hij staat erbuiten.

Geen wonder dat je zo van hem houdt, Jan.

De vertaler als zoon van de schrijver.

Afstand lieve man. Dat straal je uit in leven en werk: hunkerende afstand. Je roept Bach Motetten op en hoe klinken ze bij jou? Als een baby na een keizerssnee. Afstand. Het mag niet te mooi worden. Je opent je in een gedicht en zodra ik binnen kom verschuil je je in weemoed en ironie.

Maar misschien doet mij dat als lezer nog meer hunkeren!

Kom jongen. Laat ons er geen doekjes om winden. Laat me je bijten als een vleermuis.